

DOBBEL VESENTLIGHETSANALYSE

Påvirkningsanalyse: Miljø og klima

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

		Oppstrøm	Egen virksomhet		Nedstrøm	
		Leverandørkjeden	Utbygging og renovering	Drift av eiendom	Leietaker/sluttbruker	Hotellgjest
		Klima og miljø				
Klima	Klimagassutslipp og energiforbruk	Bygningsmaterialer (20 % av verdens klimagassutslipp)	Norske byggeplasser (500 000 tonn CO2e årlig)	Fossilt: 1777, Bio 4192, EI (MB) 60 000, (LB) 10 000, Avfall: 4680 (tCO2e) Smartbygg for å effektivisere energiforbruk	Utslipp fra kundens reisevei: 150 000 tCO2e Energiforbruk på kjøpesenter: 300 kWh/m2	Hotellopphold (3% fra opphold hotell, resten fra reise)
	Ressursutnyttelse	Vannforbruk	Bomull (1 kg) (10-30 000 liter vann)	Løsninger for minimering av vannforbruk (dusjhode, bruk av regnvann)	Sparedusj reduserer vannforbruk relatert til dusjing med ca. 50 %	Renhold og sanitærløsninger
Materialforbruk/ vareforbruk		Innkjøp til bygg og renovering, inventar og drift	Renovasjonsrate for kjøpesentre er dobbelt så høyt som for annen type bygg	N/A	Endring av interiør ved skifte av leietakere	Buffé har høy svinn-prosent
Avfallshåndtering		Stille krav til leverandører for avhending av avfall	55 kg avfall per m2 nybygg. Gjennomsnittlig sorteringsgrad på 50 % i Norge. Gjenbruk av materialer kan redusere utslipp med 22 %.	Sorteringsgrad (55 %, 25 000 tonn avfall, 2020)	Prosjekt for avfallshåndtering økte gjenvinningsgrad (>20 % på tre måneder)	Matsvinn (95 g per måltid). Buffet utgjør ca. 50 % av svinn)
Forurensning	Kjemikalier	Bomull (1 kg) tilsvarer ca. 1 kg farlige kjemikalier	Miljøgifter i byggematerialer	Renhold og vask	N/A	Målsetning andre hotellkjeder 12 kg kjemikalier/gjestedøgn
	Forurensning av vann	Avrenning av kjemikalier fra bomullsproduksjon	N/A	N/A	N/A	N/A
Natur og miljø	Naturinngrep og arealbruk	Produksjon av mat og råvarer	Hytteutbygging: 11 mill. m2 natur bygges ned	Takareal/veggareal som kan beplantes	N/A	N/A
	Biomangfold (og innføring av arter)	Bomull (15-20 % av pesticid-bruk)	Nedbygging av natur. Beplantning av arealer	Beplantning av arealer	N/A	Spredning av uønskede arter

Påvirkningsanalyse: Mennesker

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

		Oppstrøm	Egen virksomhet		Nedstrøm	
		Leverandørkjeden	Utbygging og renovering	Drift av eiendom	Leietaker/sluttbruker	Hotellgjest
Anstendige arbeidsforhold	Mennesker					
	Mangfold og inkludering	Diskriminering (8 % siste 12 mnd)	Menn tjener 27 % mer enn kvinner innenfor bygg (SSB)	Menn i styret: 87,5 % Menn i konsernledelsen: 100 %	Bevisstgjøring og forventning	Bevisstgjøring
	Arbeidsforhold	Asko rapporterer barnearbeid (Innkjøp for 73 MNOK i 2019)	Observert dårlige boforhold tidligere år	Flere kvinner i deltidsstillinger (11 %)	Bevisstgjøring og forventning	N/A
	Tvangsarbeid	Svært utbredt i Kina (18 leverandører)	Økokrim viser til tvangsarbeid i byggenæringen	Overtid 16 731 timer i 2020	N/A	N/A
	Fagorganisering og kollektive forhandlinger	Selvstendig fagorganisering forbudt i Kina (Innkjøp for 161 MNOK/år)	Uvisst om innleid arbeidskraft på byggeplass er fagorganisert	Ansatte omfattet av tariffavtale (70 %)	N/A	N/A
	Helse, miljø og sikkerhet	Risiko for HMS-brudd (11 leverandører produserer metaller i Kina)	To entreprenører rapporterer brudd på miljølov	Kurs gjennomført for kompetanseheving (500)	Et tilfelle hvor fasade raste ned på kjøpesenter	Konflikthåndteringskurs gjennomført (3)
Transparens og trygghet	Lokalt engasjement og verdiskapning	Ikke oversikt over negativ påvirkning på urbefolkning (73 %)	Skaper møteplasser (79 kjøpesentre og 72 hoteller i Norge)	Arbeidspraksis gjennom NAV (70 personer siden 2013)	Lokale arbeidsplasser	Lokale arbeidsplasser
	Anti-korrupsjon	Ikke kontrollert for (58 % leverandører)	Stor observert forbedring de siste årene	Jevnlige kurstilbud	N/A	N/A
	Salgspraksis og produktinformasjon	N/A	N/A	Kvalitetssikring hos Innkjøp	Forventning til bærekraftige produkter	Fairtrade-sertifiserte varer (134)
	GDPR og kundenes persovern	Databehandlere med lav systemsikkerhet	N/A	IT-sikkerhet (551 saker i 2020)	Medlemmer i kjøpesenterklubb (1 million)	Thon Hotels sin medlemsplattform (800 000 personer)
	Skade og smittevern	N/A	Personskader hos innleid arbeidskraft (4)	Personskader i 2020 (76)	Høy vurdert risiko for skadedyr som høy i intern risikovurdering	40 personskader registrert hos gjester

Påvirkningsanalyse: Oppstrøm

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Oppstrøm: leverandørkjeden

Klima og miljø

Klimagassutslipp og energiforbruk

Byggebransjen står for omtrent 40 % av klimagasser. 50 % av utslippene i byggebransjen skyldes produksjon av materialer. Av dette er det 50 % (altså 20 % av totale GHG-utslipp) som tilskrives materialer. Eksempelvis kreves det i overkant av kg CO₂ for å produsere 1 kg stål.

Kilde: IEA, ZERO, ICE Database

Vannforbruk

Det brukes mellom 10-30 000 liter vann for å produsere 1 kg bomull. OTG har høyt vannforbruk i leverandørkjeden ved at de forbruker bomullsprodukter som sengetøy og håndklær. Det har vært undersøkt om man kan bruke alternative materialer, men foreløpig er det bomull som brukes.

Kjemikalier

For hver kilo bomull som produseres, brukes det opp til 1 kg farlige kjemikalier. For økologisk bomull er dette tallet langt lavere.

Kilde: EJ Foundation.

Forurensing av vann

Avrenning av kjemikalier fra bomullsproduksjon har ført til mye forurensning av vann i Usbekistan- verdens nest største produsent av bomull.

Kilde: EJ Foundation

Biomangfold (og innføring av arter)

Dyrking av bomull står for mellom 15-25 % av det globale forbruket av insektmidler.

Kilde: EJ Foundation

Naturinngrep og arealbruk

Jordbruk er en av de største driverne til nedbygging av uberørt areal. 2/3 av verdens areal er endret som følge av menneskelig aktivitet. Bomull står for 4 % av verdens jordbruksareal alene.

Materialforbruk og arealbruk

Store kvanta med innkjøp til hoteller og byggeplasser. Rundt 50 % av OTG sitt totale spend går til bygg (entreprenører, byggefirma, elektrikere, rørleggere), mens ca. 25 % av total spend går til drift (strøm, oppvarming, renhold, vektere, møbler). Vi har kun sett på de postene som bidrar med over 1 % (tilsvarende ca. 75 % av total spend). 750 MNOK/år brukt på byggematerialer; betong slipper ut 1 kgCO₂e per kilo produsert betong (1 kgCO₂e/kg) og glass (1,4 kgCO₂e/kg).

Kilde: Intervju, ICE Database

Avfallshåndtering

OTG har krav til leverandører som leverer emballerte varer er medlem av ordning som Grønt Punkt eller tilsvarende, som er med på å redusere avfall.

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Påvirkningsanalyse: Oppstrøm

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Oppstrøm: leverandørkjeden

Mennesker

Mangfold og inkludering

8 % av 100 utvalgte leverandører har avdekket diskriminering de siste 12 mnd. Etsiske krav er stilt, men intervjuer rapporterer utfordringer ved å følge opp. Kilder: Factlines og intervjuer

Arbeidsforhold

I Factlines har 7 leverandører svart ja på tilfeller av barnarbeid, inkludert Asko som produserer i Kina og Thailand. Intervjuer rapporterer behov for bedre rutiner for jevnlig dialog med leverandører. Samtidig ble det diskutert i hvilken grad av informasjon Factlines gir om underleverandører.

Tvangsarbeid

OTG har 18 leverandører som produserer i Kina. Tvangsarbeid er svært utbredt i Kina, spesielt i noen regioner og innenfor sektorer som blant annet tekstil, jern, og flere matvarer. Samtidig svarer 7 % at overtid ikke er frivillig. Asko Norge AS svarte ja på tilfeller av tvangsarbeid de siste 12 mnd i Factlines. Elkjøp og Pernod Ricard Norway vet ikke om det har vært forekomst av tvangsarbeid hos underleverandører ifølge Factlines.

Fagorganisering og kollektive forhandlinger

OTG kjøper inn varer for 161 mNOK fra Kina per år, der selvstendig fagorganisering er forbudt. Elkjøp vet ikke om underleverandører har rett til fagorganisering og kollektive forhandlinger ifølge Factlines.

Anti-korrupsjon

Factlines viser at 58 % av leverandørene ikke har kontrollert for korrupsjon hos sine underleverandører.

Helse, miljø og sikkerhet

11 leverandører med produksjon i Kina leverer varer av metall, med høy risiko for farlige arbeidsforhold ved utvinning av ulike metaller. Factlines rapporterte i 2020 brudd på miljølov hos to leverandører og 29 leverandører har ITUC rating = 5, med høy risiko for farlige arbeidsforhold.

Lokalt engasjement og verdiskaping

Ifølge ILO-konvensjonens rett til arbeid og bærekraftsmålene er rettigheter hos marginaliserte og urbefolkning et nøkkelfokus fremover. 73 % av leverandørene har ikke kontrollert brudd på marginalisert befolkningsrettigheter.

GDPR og kundens personvern

OTG har mange databehandlere blant leverandørene. Disse behandler personopplysninger på vegne av OTG, som setter premissene for hvordan dette gjøres. Intervjuene rapporterte utfordringer hos disse leverandører grunnet en blanding av dårlig kvalitet på systemer og lite opplæring.

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Påvirkningsanalyse: Egen virksomhet

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Egen virksomhet: utbygging og renovering

Miljø og klima

Natur inngrep og arealbruk

11 millioner m2 (11 km2) natur skal erstattes for hytteutbygging på Turufjell. Arealendringer er den største driveren til tap av biologisk mangfold.
Det meste av andre byggeprosjekter er i allerede bebygde områder.

Materialforbruk/vareforbruk

For et nybygg brukes generelt ca. 30% på råbygg, 40% på teknisk og 30% på interiør, og det er per i dag ikke et stort fokus på krav til gjenbruk og bruk av resirkulerte materialer.
OTG gjennomførte i 2021 89 tilpasninger/renovasjonsprosjekter på kjøpesenter. Med totalt ca. 4700 butikker tilsvarer dette en renovasjonsrate på 2%. For EU generelt er tilpasningsraten på 4,1% for kjøpesentre, mens den er på omkring 1% for andre typer bygg.
(EU Common Energy project)
Et typisk oppussingsprosjekt (på kjøpesenter) koster mellom 350 000 – 1 MNOK. Antall prosjekter varierer årlig, men det er «en del». Frem til nylig har det vært lite fokus på gjenbruk av materialer og møbler.

Avfallshåndtering

Byggebransjen sett under ett står for ca. 26% av all avfallsproduksjon i Norge, nybygg står for 20% alene. Dette tilsvarer ca. 50-60 kg avfall per kvadratmeter nybygg i året (kilde: Avfall fra nybygg kan halveres – Multiconsult)
Gjenbrukstorget som OTG har initiert kan redusere avfall fra renovering. Ingen data på volumer av gjenbrukte varer. Gjenbruk av materialer ved nybygg og renovering kan redusere utslippene med opptil 22%. Lovverket henger ikke med ang for eksempel sertifisering av gjenbrukte materialer for byggenæringen ser store potensialer innenfor området (Kilde: Intervjuer, Sintef)

Klimagassutslipp og energiforbruk

OTG har per i dag ingen oversikt over utslipp fra byggeplasser. Bygge- og anleggsplasser har store utslipp fra fossilt brennstoff som diesel og propan, men det kommer stadig nye og mer klimavennlige alternativer (Kilde: miljødirektoratet). Norske byggeplasser slipper ut omtrent 500 000 tonn CO2 årlig. En rapport utarbeidet av DNV GL viser at om lag 99% av disse utslippene kan kuttes. En viktig driver til utslippskutt er bedre planlegging ved for eksempel å føre strøm og fjernvarme frem til anleggsområdet før oppstart (Kilde: Intervjuer og DNV GL).
Forskere fra Sintef fant at kjøpesentre er storforbrukere av energi (per kvadratmeter brukes 300 kWh) og sparepotensialet er betydelig. (sintef, 2016)

Vannforbruk

Løsninger for minimering av vannforbruk. Overgang til sparedusj dersom man har ordinær dusj reduserer vannforbruket med ca. 50%. (Kilde: Intervju, Sintef)

Biomangfold og innføring av arter

OTG følger reguleringsplaner ved utbygging. Den største driveren til tap av biologisk mangfold er endringer i land-bruk og nedbygging av natur. All nedbygging bidrar negativt til biomangfoldet. Lommeskoger (Pocket forests) er et initiativ der mini-skoger med variert flora blir plantet i byer. De varierte småskogene kan lagre opptil 40% mer karbon enn mono-bepantning og ha 100 ganger mer biomangfold (Kilde: Intervju, The Guardian)
OTG har bikuber og drivhus på enkelte eiendommer og kan således bidra positivt til biomangfold i byer.

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Påvirkningsanalyse: Egen virksomhet

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Egen virksomhet: utbygging og renovering

Mennesker

Mangfold og inkludering

I 2020 tjente mannlige bygningsarbeidere 27 % mer enn kvinnelige bygningsarbeidere i Norge ifølge SSB. Intervjuer rapporterer et ønske om å få inn flere kvinner, da flere kvinner på arbeidsplassen bedret arbeidsmiljøet. Eksterne kilder viser at kvinner i bygg og anleggs bransjen diskrimineres. Intervjuene rapporterte viktigheten av gode rutiner for inkludering. Kilde: <https://forsker-sonen.no/arbeid-debattinnlegg-meninger/kvinner-i-bygg-og-anleggsbransjenokt-mangfold-er-avgjorende-for-at-vi-kan-lykkes/1708028> og intervjuer.

Arbeidsforhold

OTG har en stor andel entreprenører med innleid arbeidskraft. Intervjuene rapporterte at tilfeller av dårlige boforhold har blitt oppdaget tidligere. OTG kan i henhold til informasjons- og påseplikten ha innsikt i lønns- og arbeidsvilkår for deres entreprenører, og de har mulighet til å gjennomføre revisjoner med entreprenører på byggeplassen. OTG har regelmessig kontroll for å sikre minstelønn og kontrakter i dag. Kilde: arbeidstilsynet.no og intervjuer.

Tvangsarbeid

Økokrim viser til informasjon der utenlandske kriminelle har sosial kontroll over arbeidstakere i Norge, med store mørketall. Intervjuene rapporterte intern bekymring rundt den lave innsikten hos deres entreprenører på byggeprosjekter. Samtidig er det ingen funn som bekrefter tvangsarbeid hos entreprenører i Factlines. Intervjuene rapporterte samtidig at Factlines har en viss grad av feilrapportering, som bekreftet ønske om tilleggsinformasjon utover undersøkelsen.

Fagorganisering og kollektive forhandlinger

I tråd med likebehandlingsprinsippet skal innleid arbeidskraft ha samme lønns- og arbeidsvilkår som om vedkommende var ansatt i innleiebedriften. Ifølge intervjuene er det uvisst om innleid arbeidskraft har rett til fagorganisering og kollektive forhandlinger. Intervjuene rapporterte at det er internt engasjement for at OTG kan ha en viktig rolle for å påvirke byggesektorens praksis for ansvarlige samarbeid med entreprenører. Samtidig vil jevn dialog med entreprenører bli enda viktigere for å øke innsikten. Kilde: arbeidstilsynet.no og intervjuer

Lokalt engasjement og verdiskaping

Med 79 hoteller og 72 kjøpesentre, skaper OTG lokale arbeidsplasser med byggeplasser i kommuner spredt over hele Norge.

Helse, miljø og sikkerhet

Ifølge intervjuene har det blitt oppdaget at arbeiderne ikke alltid er oppdatert på HMS, hvor to entreprenører rapporterte brudd på miljølov i 2020. Intervjuene rapporterte at HMS opplæring på byggeplass ble noe nedprioritert i 2020 grunnet koronapandemien

Anti-korrupsjon

Intervjuene rapporterte at rutiner og systemer for korrupsjon har forbedret seg i høy grad de siste årene.

Skade og smittevern

Det ble rapportert inn 4 personskader hos innleide arbeidere i 2020. Intervjuene rapporterte rutiner på plass for å hindre skader på byggeplassen samt å hindre smittespredning på byggeplassen.

Påvirkningsanalyse: Egen virksomhet

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Egen virksomhet: drift

Miljø og klima

Klimagassutslipp og energiforbruk

OTG slipper ut følgende fordelt på ulike kategorier: Utslipp fra propan brukt på kjøkken: 1335 tCO₂e (basert på spend-rapport), Utslipp fra bensin og diesel: 442 tCO₂e, Bio: 4192 tCO₂e, Elektrisitet (Market Based): 60 000 tCO₂e, Elektrisitet (Location Based): 9500 tCO₂e, Klimagass avfall: 4680 tCO₂e (Kilde: Klimarapport OTG)
I tillegg vil det være utslipp fra fjernvarme og bruk av kjølevæsker, dette mangler tall.

Avfallshåndtering

På tvers av Olav Thon Gruppen har man hatt totalt ca. 25 000 tonn avfall i 2020. Gjennomsnittlig sorteringsgrad er på 55% i 2020. Tidligere år har mengden avfall vært rundt 30 000 tonn med en lavere sorteringsgrad enn i 2020.

Kjemikalier

Intervjuene rapporterte innkjøp av vaskemidler til renhold uten farlige kjemikalier. Totale innkjøp av kjemikalier (rengjøringsmidler) summerte seg til mellom 4500-5000 liter.

Naturinngrep og arealbruk

Takareal, uteareal og veggareal kan benyttes til beplanting

Biomangfold (og innføring av arter)

Lokale initiativ i OTG har satt opp drivhus og bikuber på tak til noen hotell og kjøpesentre. Den største driveren til tap av biologisk mangfold er endringer i land-bruk og nedbygging av natur. All nedbygging bidrar negativt til biomangfoldet. [Pocket forests](#) er et initiativ der mini-skoger med variert flora blir plantet i byer. De varierte småskogene kan lagre opptil 40% mer karbon enn mono-beplantning og ha 100 ganger mer biomangfold

Kilde: Intervju, The Guardian

Vannforbruk

Ingen oversikt over vannforbruk, men hovedkilder antas å være renhold og sanitærløsninger (Kilde: Intervju)

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Påvirkningsanalyse: Egen virksomhet

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Egen virksomhet: drift

Mennesker

Arbeidsforhold

OTG har 11 % flere kvinner i deltidsstillinger. Dette ble vurdert som lav påvirkning da workshopene oppklarte at denne prosenten skyldes kvinnelige resepsjonister med nattevakt som har en 85 % stilling. Intervjuene rapporterte videre at 1/3 av de som ble permittert i 2019/2020 ikke kom tilbake på jobb igjen. Årsaken ble beskrevet som at de permitterte valgte å si opp for å søke til tryggere yrker.

Tvangsarbeid

I 2020 ble det registrert 16 731 timer betalt overtid. Dette var i hovedsak betalt ute på stedene og ikke på hovedkontoret. Intervjuene rapporterte at visse området var nedbemannet og underbemannet i perioder grunnet koronapandemien.

Mangfold og inkludering

OTG har 45 % kvinner i topplederstillinger, og er i ferd med å kartlegge likelønn mellom kjønnene samt ufrivillig deltid. Basert på intervjuene foreligger det ikke en bekymring rundt 11 % flere kvinner i deltidsstillinger. Samtidig består konsernledelsen av 100 % menn, og styret av 87,5 % menn. Videre viste intern vurdering fra 2020 medium risiko for seksuelle overgrep mot medarbeidere. Intervjuene rapporterte at tilfeller kunne oppstå når ansatte befant seg alene på vakt kanskje på hotell eller i restaurant.

GDPR og kundens personvern

Det oppstod 551 saker knyttet til IT-sikkerhet og 9 tilfeller av brudd på personvernloven i 2020. Stor utfordring, men intervjuene rapporterte gode rutiner på plass med to fulltidsansatte (personvernombud og personvernkoordinator) samt økende fokus. Videre har 6 ansatte valgt å videreutdanne seg innenfor GDPR.

Lokalt engasjement og verdiskaping

Tett Nav-samarbeid gjennom Nav Bjerke, hvor 70 praksisplasser har blitt tilbudt som følge av prosjektet. I tillegg er OTG med i NAV-prosjektet kalt «Vi Inkluderer». Gjennom "Ringer i Vannet" tiltaket har OTG hatt 36 ansettelser siden 2017.

Skade og smittevern

OTG har ansvar for HMS på kjøpesentre. Ansvar i opplæring av leietakere og sørge for sikre forhold. Og i 2020 falt en fasade ned på et kjøpesenter. Intervjuene rapporterer høy grad av rutiner på plass for god oppfølging.

Helse, miljø og sikkerhet

I 2020 ble det ifølge intervjuene opprettet en ny kursplattform hvor 500 av de ansatte gjennomførte minst et kurs. Generelt ble det rapportert gode rutiner på HMS internt, med en jevnlig forbedring årlig.

Fagorganisering og kollektive forhandlinger

70 % av ansatte er omfattet av tariffavtale og det observeres at de ansatte i OTG er frie til fagorganisering.

Anti-korrupsjon

Ifølge intervjuene har administrasjonen systemer for oppfølging av anti-korrupsjon og sørger for jevnlig kurstilbud for forbedring

Salgspraksis og produktinformasjon

Innkjøpsavdelingen har ansvar for valg av sertifiserte/ikke-sertifiserte produkter. Det ble observert gode rutiner for kvalitetssikring hos innkjøp.

Påvirkningsanalyse: Nedstrøm

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Nedstrøm: leietaker og sluttbruker

Miljø og klima

Klimagassutslipp og energiforbruk

Ca. 2 millioner besøkende årlig (estimat, ubekreftet) hvorav besøkende, 90% kjører (3-5 km distanse) Tilsvarer 150 000 tonn CO₂e
Kilde: Intervjuer/OTG/Egne beregninger

Materialforbruk/vareforbruk

OTG gjennomførte i 2021 89 tilpasninger/renovasjonsprosjekter på kjøpesentre. Med totalt ca. 4700 butikker tilsvarer dette en renovasjonsrate på 2%. For EU generelt er tilpasningsraten på 4,1% for kjøpesentre, mens den er på omkring 1% for andre typer bygg.

Snittprisen for renoveringsprosjektene var på 935 000. På næringseiendom ble det gjennomført 36 tilpasninger med en snittpris på 1,7 MNOK.

Når man renoverer ved skifte av eiere har løsninger og inventar historisk sett blitt kastet, dersom det ikke har vært lokale initiativ hos entreprenør som utfører arbeidet. OT Gjenbruk har blitt opprettet slik at man kan i større grad gjenbruke materialer og inventar.

(Kilde: Intervju og <https://www.across-magazine.com/role-shopping-centers-sustainable-future-society/>)

Avfallshåndtering

På tvers av Olav Thon Gruppen har man totalt ca. 25 000 tonn avfall i året i 2020. Gjennomsnittlig sorteringsgrad var på 55% i 2020. Tidligere år har mengde avfall vært høyere og sorteringsgrad lavere. Flere norske kjøpesentre har en sorteringsgrad opp mot 80%. Carrot/WasteIQ-prosjektet økte gjenvinningsgrad med over 20% på tre måneder. Kilde: Intervjuer, WasteIQ/Carrot rapport

Vannforbruk

Sanitærløsninger står for en stor del av forbruket. Teknologi bidrar til redusert vannbruk ved rengjøring.
Kilde: Intervjuer.

Påvirkningsanalyse: Nedstrøm

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Nedstrøm: leietaker og sluttbruker

Mennesker

Mangfold og inkludering

Intervjuene rapporterte en lav forventning til bærekraft hos leietakere på kjøpsentere og deres fokus på likestilling og mangfold. I intervjuene ble det diskutert at OTG har posisjoneringen til å kunne påvirke leietakere i en positiv retning gjennom for eksempel utvikling av et verdigrunnlag og opplæring.

Arbeidsforhold

Intervjuene rapporterte en lav forventning til bærekraft hos leietakere på kjøpesentre og deres fokus på etisk handel. Her ble det også diskutert OTG sin posisjonering til å påvirke i en positiv retning ved å kommunisere OTG sitt standpunkt rundt dette.

Salgspraksis og produktinformasjon

1) Intervjuene rapporterte at OTG ikke er involvert i leietakernes salgspraksis. Det foreligger ingen forventning til varer som selges eller til produktinformasjon. Samtidig har OTG egen profil for egen reklame der de selv har innflytelse over utformingen.

GDPR og kundens personvern

OTG besitter høy grad av personopplysninger med 1 million medlemmer i kjøpesenterklubben. Intervjuene rapporterte en jevn forbedring av rutiner for personvern.

Skade og smittevern

Det ble observert skadedyr på hoteller og kjøpesentre i 2020. Ressurser brukes på å sørge for smittevern på kjøpesentre. Ansvaret ligger hos administrasjonen til å følge opp rutiner for smittevern.

Helse miljø og sikkerhet

OTG har ansvar for HMS på kjøpesentre. Ansvar i opplæring av leietakere og sørge for sikre forhold. Og i 2020 falt en fasade ned på et kjøpesenter. Intervjuene rapporterer høy grad av rutiner på plass for god oppfølging.

Lokalt engasjement og verdiskaping

Gjennom OTG sine 79 kjøpesentre i Norge skapes det møteplasser hvor folk kan komme sammen. Ny BREEAM sertifisering stiller krav til inkluderende fellesarealer.

Påvirkningsanalyse: Nedstrøm

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Nedstrøm: hotellgjester

Miljø og klima

Avfallshåndtering

95 gram avfall hvert måltid. 2,6 millioner gjestedøgn i et normalår og med antakelse om 2 måltider per gjest per døgn tilsvarer det ca. 500 000 kg matsvinn per år. (Kilde: KuttMatsvinn)
Slik det fremgår av matsvinn-rapporten står buffet nesten for 50% av avfallet, og har høyere grad av avfall assosiert med seg enn andre type serveringsformer. OTG har hatt noen prosjekter med servering på tallerken, men gjestene har ønsket buffet. (kilde KuttMatsvinn rapport, intervjuer)

Vannforbruk

I gjennomsnitt bruker en hotellgjest ca. 200 liter vann per døgn. Med 2,6 millioner gjestedøgn tilsvarer det ca 600 millioner liter vann per år (Kilde: Rapporter fra andre norske hotellkjeder)

Materialforbruk/vareforbruk

OTG har deltatt i Kuttmatsvinn for å få bedre oversikt over matsvinn. Det har også vært gjennomført prosjekter med for eksempel servering av predefinerte retter til lunsj (og ikke buffet) da dette gir mindre matsvinn, men gjestene ønsket buffet slik at man gikk tilbake til dette. (Kilde: Intervju)

Kjemikalier

Andre hotellkjeder har målsetning om 12 g kjemikalier/gjestedøgn. (Kilde: Choice)

Biomangfold (og innføring av arter)

Spredning av uønskede arter i forbindelse med reise og overnatting.

Klimagassutslipp og energiforbruk

3% av utslipp for et hotellopphold kommer fra selve hotelloppholdet, resterende kommer fra reise. Transport står for ca. 30% av norske utslipp (ca 15 millioner t CO₂e) (Kilde: NHO Reiseliv)

Påvirkningsanalyse: Nedstrøm

Negativ påvirkning

Høy

Middels

Lav

Lav

Middels

Høy

Positiv påvirkning

Nedstrøm: hotellgjester

Mennesker

Salgspraksis og produktinformasjon

134 Fairtrade-sertifiserte matvarer betyr at arbeiderne i leverandørkjeden er sikret en levelønn, samtidig som at arbeidsforholdene jevnlig blir verifisert

Mangfold og inkludering

Intervjuene rapporterte at OTG kan ha positiv påvirkning på bevisstgjøring på mangfold og inkludering hos hotellgjester

Lokalt engasjement og verdiskaping

Gjennom OTG sine 72 hoteller skapes det møteplasser hvor folk kan komme sammen i hele Norge. OTG bygger hoteller også i mindre lokalsamfunn, som blant annet deres nye hotell på Lofoten, Svolvær.

GDPR og kundens personvern

Thon Hotels har en medlemsplattform bestående av 800 000 personer. Intervjuene rapporterte en jevn forbedring av rutiner for personvern.

Skade og smittevern

I intern risikovurdering ble det vurdert medium risiko for skadedyr på hoteller.

Helse, miljø og sikkerhet

Tre konflikthåndteringskurs ble gjennomført for hotellansatte i 2020. I 2020 ble det registrert 40 personskader på gjester eller kunder. Intervjuene rapporterer gode rutiner for oppfølging av HMS på hoteller.

I en modenhetsvurdering ser vi på hvor modent selskapets styresett er på bærekraftrelaterte temaer basert på intervjuer, dokumentasjon og research

Lav

Middels

Høy

En **høy modenhet** innebærer at selskapet har et modent styresett for å håndtere temaet

En **medium modenhet** innebærer at selskapet har en viss modenhet på sitt styresett, men med rom for forbedring

En **lav modenhet** innebærer at det er få eller ingen former for styresett på plass

Oppstrøm

Egen virksomhet

Nedstrøm

Styresett for bærekraftig omstilling

Vurdert modenhet rundt definerte roller, rutiner og oppfølging

Vurdert modenhet for tydelige målsetninger og strategiske fremgangsmåter på bærekraft

Vurdert modenhet for samarbeid med leietaker knyttet til bærekraft

Ansvarlig forretningspraksis

Vurdert modenhet for ansvarlig leverandørkjedestyring og krav

Vurdert modenhet for innsikt hos innleid arbeidskraft

Vurdert modenhet rundt holdningsendring på bærekraft hos leietaker, sluttbruker og gjest

Risikostyring og kvalitetssikring

Vurdert modenhet for grad av sertifiseringer og kvalitetssikringssystemer

Vurdert modenhet for rutiner på helse, miljø og sikkerhet

Vurdert modenhet rundt oppfølging og kvalitetssikring av personvernopplysninger

Ansatte

Økte forventninger til inkluderende arbeidsmiljø, lønnsvilkår, kompetanseutvikling og utviklingsmuligheter.

Leietakere, sluttbrukere og gjester

Endring i preferanser, økt bevissthet og krav til bærekraft. Stor tilgjengelighet uavhengig av lokasjon

Leverandører

Transparens, sertifiseringer, emballasje, økologisk landbruk

Finanssektor

Grønn omstilling og økte krav på rapportering

Myndigheter

Økte krav til avfallshåndtering og sirkularitet, utslippskutt, sosiale aspekter, bruk av bemanningsbyråer

Lokalsamfunn

Stor tilstedeværelse, forvaltning av arealer, gode lokale miljøer, byrom, lite forurensing og hensyn til omgivelsene

Eiere

Langsiktig eierskap gir forventninger til bærekraft

Interesse-organisasjoner

Matsvinn, sirkulære verdikjeder, tap av natur og biodiversitet

Reisebyråer

Nye og økte krav og forventninger til bærekraft og lavutslipps-alternativer

I en interessentanalyse kartlegger man hvilke temaer som de viktigste interessentene er mest opptatt av – både i dag, om få år og på lengre sikt

Temaer som Olav Thon Gruppen sine interessenter er opptatt av er i stadig endring – generelt vil forventninger til bærekraft øke i tiden fremover. For de viktigste interessentene er dette kartlagt på kort sikt (now), mellomlang sikt (next) og på lang sikt (beyond)

Now: Interessenters forventninger i dag (nå–2 år)

Next: Interessenters forventninger om få år (2-5 år)

Beyond: Interessenters forventninger i fremtiden (5-10 år)

Den yngre generasjon med jobbsøkere trekkes i større grad mot bærekraftige selskaper

Now	Next	Beyond
<p>Unge søkere og ansatte trekkes mot ansvarlige arbeidsgivere</p> <p>Endring vil i større grad drives av de yngre ansatte</p> <p>For å sikre OTG som en populær arbeidsplass er det viktig å kunne vise til etterlevelse av bærekraftsarbeid.</p>	<p>Likestilling og mangfold i ledelsen</p> <p>EYs rapport på kvinner i ledelse viser at selskaper med likestilling og mangfold i ledelsen har et økonomisk forsprang på sikt</p> <p>Mangfold og likestilling blant ansatte gir bredere perspektiver og en mer inkluderende kultur, og bedrer ansattes forutsetninger for å prestere på jobb.</p> <p>Dyktige kandidater vil velge selskap med mangfold i toppen.</p>	<p>Fremtidens arbeidstakere forventer arbeid med mening</p> <p>Klima og miljø er ifølge en undersøkelse av Deloitte, den største bekymringen til Gen Z. Dette påvirker også karrierevalg.</p> <p>Andelen som sier at bedriftens samfunnsansvar er viktig ved valg av arbeidsgiver har doblet seg fra 2019 til 2020</p> <p>Arbeidstakere vil også gjennomskue grønnvasking og styre unna enkelte selskap.</p>

Investorer og banker har økende interesse for bærekraft, og setter krav til informasjon

Now

Bedre betingelser for grønne og sosiale lån og obligasjoner

Grønne lån tilbys nå av mange finansaktører. De har bedre betingelser enn konvensjonelle lån gitt at det brukes på prosjekter som bidrar til redusert klimagassutslipp, klimatilpasning eller energi- og materialeffektivisering.

Markedet for grønne obligasjoner har vokst kraftig de siste årene med høyere etterspørsel enn tilbud. Hva som er grønt i Europa er definert gjennom EU Green Bond Standard og er iht. EU taksonomien

Next

Standarder til grønne aktiviteter vil bli definert av EUs taksonomi

EUs taksonomi har 6 miljømål i taksonomien med krav om vesentlig bidrag til ett mål, og unngå skade på de andre områdene.

For å definere et lån, obligasjon eller fond grønt/bærekraftig må det være iht. til kravene i taksonomien

Fokus på standardiserte måleparametre for grønne bygg hvor taksonomien viser vei: klimaregnskap, energieffektivitet, avfall på byggeplassen

Beyond

Globale ESG-investeringer vil overstige 53 billioner dollar innen 2025

Ifølge Bloomberg vil ESG-assets representere mer en 1/3 av alle eiendeler innen 2025

Oslo Børs har sett en klar økning i interesse for klimavennlige investeringer de siste årene.

FNs Global Compact 10 prinsipper for ansvarlige investeringer

EYs årlige Investor Survey viser at etterspørselen etter ikke-finansiell informasjon av høy kvalitet øker

Sluttbrukere/leietakere/gjester stiller høyere krav og ønsker mer informasjon

Now	Next	Beyond
<p>Hotellgjester stiller økte krav til miljøprofil på hotellene</p> <p>Økt krav til bærekraftige hotellprofiler stiller forventninger til bærekraftig drift av hotellene</p> <p>Klimanøytrale reiser øker i popularitet</p> <p>EUs handlingsplan for sirkulærøkonomi satser allerede på produktmerking og sertifisering</p> <p>Sertifiseringer som måler mattrygghet er forventet (sporbare produkter)</p>	<p>Sluttbrukere ber om fullstendig produktinformasjon</p> <p>68 % av forbrukere forventer at merkevarer og kjeder adresserer deres påvirkning på bærekraft (EY Consumer Index, 2021)</p> <p>Nye og endrede krav og forventninger til klima og bærekraft blant leietakere for næringseiendom.</p> <p>Beliggenhet er ikke lenger det viktigste man spør etter.</p>	<p>Økt bevissthet på forbruk og bærekraft, kutt i kjøttkonsum og forventning om tilrettelagt matutvalg</p> <p>Teknologiutvikling vil gjøre det enklere for forbrukere å velge bærekraftige produkter (Terraverra, Myclimate, Carbon footprint & CO2 tracker)</p> <p>Veganere i Storbritannia er doblet siden 2019 – fra 2% til 4%</p>

Myndigheter blir mer fremtredende i ansvarliggjøring av selskaper på bærekraft

Now	Next	Beyond
<p>Myndigheter øker ansvarliggjøring av selskaper på bærekraft</p> <p>EU-taksonomien stiller krav om fossilfri byggeplass og 10 % lavere energibehov for nybygg enn standard for nullutslippsbygg</p> <p>For rehabilitering av bygg kreves 30 % reduksjon i energibehov som følge av renovering</p> <p>EU-taksonomien stiller krav til ingen vesentlig skade: 70 % materialer skal være resirkulerbar</p> <p>EU-taksonomien stiller krav om BREEAM Excellent for finansiering av grønne bygg</p>	<p>Strengere regulatoriske krav innen 2030</p> <p>Det forventes krav om rapportering på avfall, gjenbruk, og resirkulering</p> <p>Lovkrav om maksimum avfallsmengde og gjenbruksgrad</p> <p>Større forventning om kjøp og salg av brukte bygningssmaterialer</p> <p>Foreløpig utkast i EU-taksonomien stiller krav til at 90 % av materialet ikke inneholder farlige kjemikalier og er resirkulerbart</p> <p>Økt forventning til næringsbygg som legger til rette for inkluderende fellesarealer</p>	<p>EUs handlingsplan for sirkulær økonomi vil påvirke bygg og eiendomsbransjen for fullt</p> <p>Emballasje, tekstiler, mat og ernæring er fremhevet som noen av nøkkelproduktene i EUs handlingsplan for sirkulær økonomi</p> <p>Nye krav om reduksjon av emballasje, krav om design for ombruk og resirkulering</p> <p>Forbedre muligheter for sirkulære løsninger av tekstiler</p>

Ansvarliggjøring gjennom hele verdikjeden gjør at leverandører i større grad kan stille krav til rettferdig prising

Now	Next	Beyond
<p>Produksjonsarbeidere får en høyere stemme</p> <p>Over 200 land signerte en juridisk bindende avtale mellom tekstilmerker og handelsunioner etter Rana Plaza i 2013</p> <p>Fortsatt negative omtaler for tekstilmerkene 8 år senere</p> <p>Bedrifter som involveres i brudd på menneskerettigheter mister kunder og opplever et negativt omdømme. Dette forsterkes når åpenhetsloven trer i kraft.</p>	<p>Med åpne leverandørkjeder blir negative forhold i verdikjeden synlige</p> <p>Åpenhetsloven tilrettelegger for økt transparens rundt leverandørkjedeforhold, som vil være et insentiv for å rette opp brudd på menneskerettigheter</p> <p>Forbrukere kan etterspørre informasjon og virksomheter må svare innen 3 uker</p> <p>Virksomheter som ikke omstiller seg vil ikke kunne handle med EU iht. utkast til nytt direktiv</p> <p>Økt forventning til tredjepartsverifiseringer i leverandørkjeden</p>	<p>Teknologiutvikling muliggjør full sporbarhet og transparens</p> <p>Digitalisering gjør direkte handel med leverandørene enklere og mellomledd tar mindre av inntektene</p> <p>Nye digitale løsninger, som for eksempel blokkjedeteknologi for sporbarhet, gjør det lettere for selskaper å vise til sin innsikt i leverandørkjeden</p>

Lokalsamfunnet blir viktigere for utbygging og drift av eiendom og hotell

Now	Next	Beyond
<p>Lokalsamfunnet stiller krav til deres omgivelser</p> <p>Nordnorsk Markedsføringspris 2017 til Thon Hotels sitt nye hotell i Lofoten vektlegger godt samarbeid med lokalsamfunnet</p> <p>Det foreligger en forventning om positiv påvirkning til lokalsamfunnet.</p> <p>Store konserner har fått kritikk for å tjene penger på koronakrisen</p> <p>Utbyggingsprosjekter som ikke tar hensyn til urbefolkning kan risikere tap av omdømme, som for eksempel vindmølleparken på Fosen.</p>	<p>Kjøpesentre bidrar til gode lokalsamfunn mot FNs bærekraftsmål</p> <p>Byer står for 75% av verdens utslipp, og aktører lokalisert i byer forventes å bidra til å nå målene satt frem av FN. Dette kan innebære at kjøpesentre legger til rette for eksempelvis sykkelparkering, elbil-bruk, kollektiv</p> <p>Håndboken for bærekraftig stedsutvikling ble lansert av Norsk Eiendom i 2019 og setter fokus på ansvaret utviklere har for å skape gode lokalsamfunn</p>	<p>Høyt fokus på bedrifters påvirkning på urbefolkning og minoriteter</p> <p>Det forventes at åpenhetsloven er den første av en rekke lovet som forplikter selskaper til å holdes ansvarlig for hvert ledd av deres leverandørkjede</p> <p>Internasjonale leverandørkjeder kan forstyrre lokalsamfunn lokalt og bedrifter kan risikere brudd med FNs menneskerettighetskonvensjoner</p>

Olav Thon Gruppen kan bli utsatt for risikoer og muligheter knyttet til sentrale megatrender

Klimaendringer

Begrenset og endret varetilgang grunnet klimaendringer
Klimarelaterte kundepreferanser
Klimarelaterte regulatoriske endringer

Fysisk klimarisiko- risiko for skader på bygg og eiendommer
Global energiomstilling

Sirkulære løsninger

Forbrukere ønsker å handle mindre og kjøpe mer brukt
Regulatoriske krav om sirkulære løsninger i bygg
Regulatoriske krav til avfallshåndtering

Regulatoriske krav til sirkulært design og reparasjon

Biomangfold og natur

Regulering for bevaring av naturressurser, biodiversitet og økosystemer
Naturrelaterte kundepreferanser til reise og turisme

Naturpositive byggeløsninger

Digitalisering

Endrede forbruksvaner
Sporbarhet i verdikjeden
Disruptive teknologidrevne forretningsmodeller

Sosial rettferdighet

Regulatoriske krav til menneskerettigheter i leverandørkjeden
Informasjon om ansvarlig forretningspraksis

Likestilling og mangfold i virksomhet og ledelse
Inkluderende og utviklende arbeidsplass

Analysen ser på hvordan Olav Thon Gruppen vil bli utsatt for risikoer og muligheter i et raskt, sakt eller null omstillingsscenario

De tre scenarioene er koblet til 5 ulike megatrender; 1) klimaomstilling; 2) omstilling til en sirkulær økonomi; 3) omstilling til en beskyttelse av natur og biomangfold; 4) digital omstilling; og 5) omstilling til sosial rettferdighet

Rask omstilling

Klima: Avkarbonisering og nullutslippssamfunn i henhold til Parisavtalen, strengere og umiddelbar klimapolitikk, noe endret fysisk klima

Sirkulær økonomi: Lukkede verdikjeder, fokus på gjenvinning, resirkulering, avfallshåndtering og å bruke ressursene så lenge som mulig

Natur og biomangfold: Forebygge og bekjempe forurensning og forsøpling, beskytte og restaurere biomangfold og økosystemer

Digitalisering: Rask teknologisk utvikling, nye bruksområder for teknologi

Sosial rettferdighet: Stort fokus på å sikre arbeidsrettigheter, menneskerettigheter og , likestilling og mangfold i leverandørkjeder og egen drift

Sakte omstilling

Klima: Sakte avkarbonisering, klimapolitikk tar noe lengre tid å implementere og vi når ikke Parisavtalen, store fysiske klimaendringer

Sirkulær økonomi: Noe fokus på resirkulering og gjenvinning

Natur og biomangfold: Noe fokus på å forebygge og bekjempe forurensning, noen reguleringer knyttet til beskyttelse av naturen.

Digitalisering: sakte teknologisk utvikling

Sosial rettferdighet: noe fokus på å sikre arbeidsrettigheter, menneskerettigheter og , likestilling og mangfold i leverandørkjeder og egen drift

Ingen omstilling

Klima: Verden kutter ikke utslippene, og klimaendringene akselererer med store konsekvenser. Kun implementert klimapolitikk blir gjeldende

Sirkulær økonomi: Lav grad av gjenbruk, gjenvinning og resirkulering

Natur og biomangfold: Liten grad av beskyttelse av naturen, arter fortsetter å forsvinne

Digitalisering: Liten grad av teknologisk utvikling

Sosial rettferdighet: Få politiske virkemidler blir implementert og lite fokus i næringslivet. Kun implementert politikk blir gjeldene

Klimaendringer som megatrend

Sentrale utviklingstrekk

Forsikringsbransjen har hatt de seks høyeste utbetalingene til klimarelaterte hendelser de siste åtte årene.

60 % av ville kaffearter står i fare for å bli utryddet, mens de massekultiverte artene trues av global oppvarming.

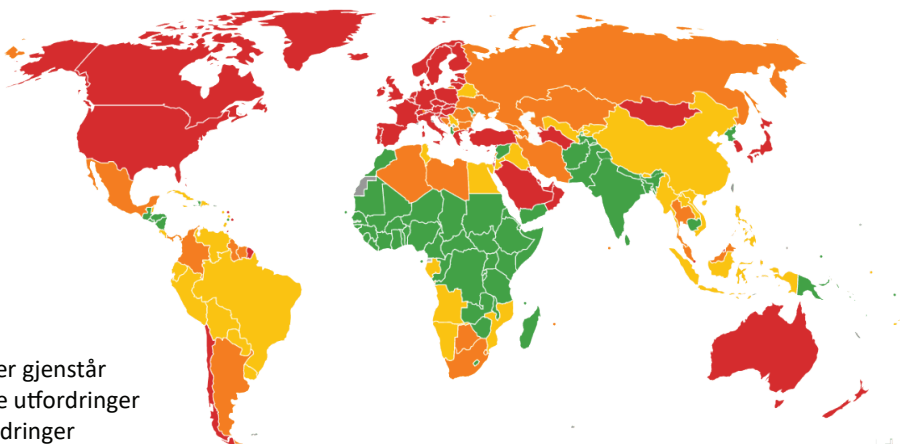
Dekarborisering vil kreve at nesten alle eksisterende bygg gjennomgår energieffektiv renovering for å nå Net Zero i 2050

Dobling i antall vegetarianere fra 2019 til 2020

Over en **20**-dobling i klimarelaterte lover som har blitt vedtatt de siste 20 årene

Verden må kutte utslipp med mer enn **45%** innen 2030 for å nå **1,5 °C - målet**

Sentrale risikoer/muligheter for OTG

Begrenset og endret varetilgang grunnet klimaendringer

Klimarelaterte kundepreferanser

Klimarelaterte regulatoriske endringer

Klimarelaterte skader på bygg og eiendommer

Global energiomstilling

Klimaendringer påvirker hele verdikjeden og gir et økt risiko- og mulighetsbilde for bærekraftig utvikling

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut ifra rask, medium eller ingen klimaomstilling

Vekting av konsekvens og sansynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
1. Begrenset og endret varetilgang grunnet klimaendringer	Leverandører og råvareprodusenter påvirkes av fysiske endringer som tørke, flom, og vannmangel som kan endre tilgang på råmaterialer	Redusert tilgang og økte prissvingninger på byggematerialer som konstruksjonstreverk og tømmer og andre råmaterialer (f.eks. korn, grønnsaker, bomull, soya, kaffe)	<p>IPCC-rapport (juli 2021) viser at uansett scenario vil vi se fysiske konsekvenser av klimaendringer i store deler av verden</p> <p>I 2021 var det et omfattende barkbilleangrep knyttet til tørke og klimaendringer i Canada og Europa som har ført til stor mangel på trelast internasjonalt og prisøkning på 65% ilt et år.</p>			
2. Klimarelaterte kunde-preferanser	Endret etterspørsel fra kunder: f.eks. fra kjøtt, melk og fisk til vegetarprodukter, færre flyreiser kan påvirke kunders valg av hotel og restauranter	<p>Mulighet for å tiltrekke flere kunder ved å fremme kortreist og plantebasert mat for hotellgjester som ønsker å minimere klimafotavtrykk</p> <p>Reisende, både privatreiser og forretningsreiser, velger å reise mindre med fly for å redusere klimaavtrykk, noe som kan påvirke etterspørsel etter hoteller nær flyplasser.</p>	<p>Ifølge markeds- og mediainstituttet Ipsos har andelen av nordmenn som betegner seg som vegetarianere eller veganere har doblet seg fra 4% til 8% fra 2019 til 2020 og 23% sier at de begrenser kjøttinntaket sitt i 2020, kontra 16% året før. Dette er spesielt en trend i byer.</p> <p>«Flyskam» og «forbruksskam» kan gjøre at flere velger alternativ transport og endrer forbruksmønster. I Sverige mener forskere at flyskam har ført til færre fritidsreiser med fly</p> <p>Økt fokus på miljø- og klimaavtrykk i bedrifters reisepolicy fører til færre forretningsreiser</p>			
3. Klimarelaterte regulatoriske endringer	Lovendringer i EU og Norge for å begrense klimaendringene vil føre til flere regulatoriske endringer, eksempelvis krav til energibesparelse i bygg og utslipp fra byggeplasser, krav til parkeringsplasser, CO2-prising o.l.	<p>Behov for energieffektive løsninger for å nå kommende krav til TEK20</p> <p>Økte materialpriser pga. CO2-avgift (betong, stål etc.) og kostnader knyttet til krav om fossilfri byggeplass, og økte krav til energieffektivitet</p> <p>Økt rapporteringsbyrde og kartleggingsbehov som følge av EU-taksonomien og økte krav til grønne bygg</p> <p>Krav og reguleringer knyttet til parkeringsplasser vil kunne påvirke antall besøkende til kjøpesentre og butikker, spesielt i Oslo.</p>	<p>EU Green Deal setter ambisiøse mål om energieffektivisering av bygninger</p> <p>EU-taksonomien definerer grønne byggeaktiviteter (gjeldende fra 1.1.22)</p> <p>Oslo Kommune har satt mål om utslippsfrie byggeplasser innen 2025 og utslippsfri bygg- og anleggsbransje innen 2030</p> <p>Kommende TEK20 med krav om nesten nullenergibygg (NZEB)</p> <p>Oslo Kommune jobber for et bilfritt byliv der ett av tiltakene er å redusere antall parkeringsplasser</p>			

Klimaendringer påvirker hele verdikjeden og gir et økt risiko- og mulighetsbilde for bærekraftig utvikling

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen klimaomstilling

Vekting av konsekvens og sansynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
4. Klimarelaterte skader på bygg og eiendommer	Fysisk klimarisiko med ekstremværhendelser kan føre til brudd eller skade på bygg og infrastruktur. Hyppigere og kraftigere styrtregn gir økte utfordringer med overvann.	<p>Finansielle kostnader knyttet til fysisk påvirkning av klimaendringer- snøsmelting, ras og mer nedbør fører til økt risiko for flom som vil føre til store skader bygninger</p> <p>Kostnader ved oppgradering og renovering for å redusere eksponering og for å være forberedt på potensiell fremtidig klimaskade</p> <p>Økte kostnader i form av bygg-sikring eller forsikringsspoliser, enkelte områder i fare for å ikke kunne bli forsikret.</p> <p>Økt kostand og redusert tilgang på eller forsinkelser i byggetillatelse for å ivareta bedre klimatilpasning</p>	<p>De siste årene har det vært mange flommer med stor utstrekning i Vest- og Sentral-Europa som har gitt skader som har kostet milliarder av kroner, og også Norge er utsatt for flomrike perioder.</p> <p>IF ekstremværrapport synliggjør økt skadeomfang som resultat av endret klima, med 800% økning i nedbørsrelaterte skader fra 1990-2000 til 2020. Flere forsikringsselskaper vil legge strengere krav til kommuner.</p>			
5. Energiomstilling	Overgangsrisiko ved gradvis innfasing av fornybar energi og utfasing av fossil energi, energieffektivisering og alternative energikilder	<p>Effektivisering av energiforbruk i bygg gir økte kostnader tidlig, men lavere kostnader over tid. For eksempel bruk av smart teknologi for optimalisere energibruk, installering av solceller og energieffektiv renovering.</p> <p>Gradvis innfasing av fornybar energi gir mer uforutsigbare energikostnader, særlig i transportleddene, men også i strømpriser og oppvarming i bygg</p>	<p>50% av dagens bygningsmasse vil eksistere i 2050. Ifølge International Energy Agency vil elektrifisering og energieffektivisering vil kunne redusere utslipp i byggesektoren med 70%. Dette vil kreve zero-carbon-ready buildings som er energieffektive bygg som vil kunne være nullutslippsbygg i 2050 uten videre renovering.</p> <p>Dekarbonisering vil kreve at nesten alle eksisterende bygg gjennomgår energieffektiv renovering -2,5% av bygg må renoveres i året for å nå Net Zero i 2050.</p>			

Sirkulære løsninger som megatrend

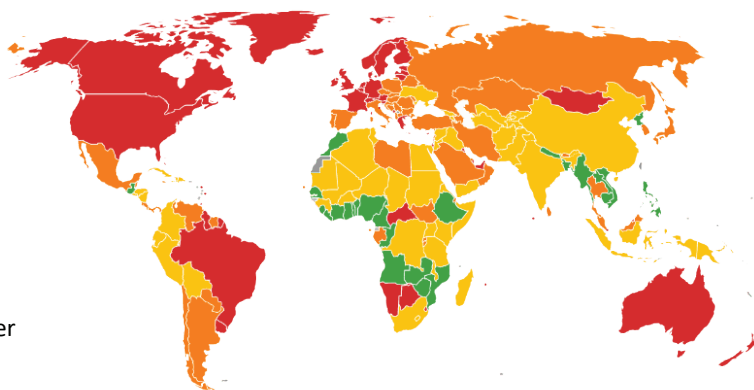
Sentrale utviklingstrekk

EU sikter mot at
50 %
av reduksjon i klimagassutslipp for å nå Net Zero, skal komme fra avfall- og gjenvinningslover og har mål om
70 %
gjenvinning i byggebransjen
(European Commission)

Økt fokus på **matsvinn** gjennom hele verdikjeden, både hos leverandører og hjemme hos forbruker. Circular Gap Report synliggjør nasjonale utfordringer

Norsk industri har potensial til å øke sirkulæriteten fra
2,5 % til 45 %
(Circular Gap Report 2020)

- Oppnådd
- Utfordringer gjenstår
- Signifikante utfordringer
- Store utfordringer

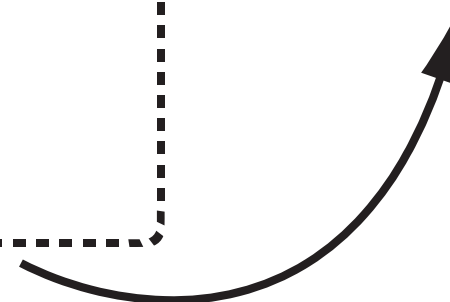
Sentrale risikoer/muligheter for OTG

Forbrukere ønsker å handle mindre og kjøpe mer brukt

Regulatoriske krav om sirkulære løsninger i bygg

Regulatoriske krav til avfallshåndtering

Regulatoriske krav til sirkulært design og reparasjon

Sirkulære løsninger vil stå sentralt i varehandel og eiendomsbransjen

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen omstilling til en sirkulær økonomi

Vekting av konsekvens og sannsynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
6. Forbrukere ønsker å handle mindre og kjøpe mer brukt	Endringer i forbruksmønster fra 'bruk og kast'-samfunn til at forbrukere kjøper varer som varer lengre, kjøper brukt, leier og reparerer i stedet for å kjøpe nytt	<p>Redusert etterspørsel etter kommersielle goder og tjenester kan bety færre besøkende på kjøpesentre eller endrede kundepreferanser til butikkutvalg.</p> <p>Mulighet for å øke antall besøkende på kjøpesentre ved å tilrettelegge for butikker som har fokus på reparasjon, utleie av varer og klær, bruk av gjenvinning og resirkulering i produktutvikling og varer med lengre levetid</p>	<p>EU Circular Economy Action Plan: EU forslår blant annet krav til bruk av sekundære råvarer, nye materialgjenvinningsmål, krav til holdbarhet og design</p> <p>Circular Gap Report 2020 synliggjør nasjonale utfordringer og muligheter globalt. Eksempelvis har Norge mulighet for å gå fra 2,5 % til 45 % sirkulær økonomi</p> <p>Stadig flere gjenbruksbutikker åpner opp, klesbutikker spesialisere seg på sirkulært design og stadig flere ønsker å leie fremfor å eie. For eksempel ble det åpnet et kjøpesenter i Bodø som kun selger brukte varer</p>			
7. Regulatoriske krav om sirkulære løsninger i bygg	Byggebransjen produserer mye avfall og krever store mengder materialer, noe som er ressurskrevende og produserer store mengder CO2. Sirkulære prinsipper ved rehabilitering, rivning og nybygg er på vei inn i lovgivning både i Norge og EU.	<p>Økte krav til gjenbruk og gjenvinning i byggeprosjekter for å få grønn finansiering, for eksempel grad av gjenbruk og resirkulering</p> <p>Endringer i tilgjengelighet og pris på nødvendige resurser og materialer som konsekvens av reguleringer og avgifter på jomfruelige byggematerialer</p> <p>Behov for å tilrettelegge for flerbruksbygg og sambruksløsninger for å tiltrekke flere leietakere</p> <p>Kostnader knyttet til kvalitetssikring og sertifisering av brukte materialer</p>	<p>EU Taksonomien definerer miljøvennlige byggeaktivitet for renovering, nybygg og eiendomsforvaltning og setter lovkrav om maksimum avfallsmengde og gjenbruksgrad</p> <p>EU Avfallsdirektiv: Målsetting om at 70% av avfall fra bygge- og anleggsvirksomhet skal materialgjenvinnes.</p> <p>Nasjonal handlingsplan for sirkulær økonomi skal fremme sirkulære løsninger i byggebransjen gjennom økt gjenbruk, utfasing av miljøgifter og gjennom utforming og design (for eksempel flerbruksbygg og sambruksløsninger)</p> <p>DNB gir kun grønn finansiering av byggeprosjekter som er BREEAM-NOR Very Good sertifisert eller bedre.</p> <p>Plan for at Asker Trekanten senter skal rehabiliteres med fokus på bærekraft. Gjenbruk av eksisterende bygg, materialvalg, energiproduksjon og grønn bylogistikk er sentrale elementer i prosjektet.</p>			

Sirkulære løsninger vil stå sentralt i varehandel og eiendomsbransjen

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen omstilling til en sirkulær økonomi

Vekting av konsekvens og sansynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
8. Regulatoriske krav til avfallshåndtering	Lovkrav til avfallshåndtering for å redusere CO2 og forurensning i naturen samt bidra til å bespare bruk av råmaterialer ved å resirkulere og gjenvinne	<p>Økte priser på forbrenning av avfall og deponi</p> <p>Strengere krav til håndtering av avfallet er forventet, f.eks. produsentansvar, returordning og påfyllsløsninger</p> <p>Reduksjon av matsvinn er en mulighet for å kutte kostnader</p> <p>Økte kostnader knyttet til innovasjon og alternative produkter pga. utfasing av materialer og produkter som bidrar til forsøpling i naturen</p>	<p>Mdir. Avfallsplan 2020-2025: mål om at veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og ressursene i avfallet utnyttes best mulig gjennom materialgjenvinning og energiutnyttelse.</p> <p>Bransjeavtale om matsvinn-reduksjon: Norske myndigheter og private aktører har forpliktet seg til å redusere matsvinnet med 50% i alle ledd i matkjeden innen 2030</p> <p>EU Waste Framework Directive: EUs strategi for å håndtere avfall og øke bruk av gjenvinning, retur og håndtering av farlig og elektronisk avfall</p> <p>Forbud mot engangsprodukter i plast gjeldende fra juli 2021 for å redusere forsøpling av plast i naturen</p>			
9. Regulatoriske krav til sirkulært design og reparasjon	Butikkjeder kan få regulatoriske krav til sirkulær design, for eksempel ved gjennom kunders rett til reparasjon, informasjon om produktets levetid etc.	<p>Dersom butikkene på kjøpesenteret ikke oppfyller regulatoriske krav til sirkulær design kan det føre til omdømmerisiko for butikkene som vil føre til færre besøkende</p> <p>Økt behov for å gjøre om utleielokaler og tilrettelegge for reparasjon i butikker på kjøpesentrene</p>	<p>EU Right to Repair: produsenter i EU vil være juridisk forpliktet til å sikre at elektriske og elektroniske varer, kan repareres i opptil 10 år.</p> <p>Framtiden i våre hender ønsker politiske virkemiddel som miljøavgift på klær, momsfristak på reparasjon og utvidede garantiordninger for å få klærne til å vare lenger.</p>			

Biomangfold og natur som megatrend

Sentrale utviklingstrekk

Sentrale risikoer/muligheter for OTG

68 %

av artsmangfold er utryddet siden 1970

50 %

av økosystemer er ødelagt på 50 år (WWF).

4 %

av pattedyr på planeten er vilt

28 %

er mennesker

68 %

er dyrehold og kjøledyr

Forbruk av giftige sprøytemidler og kjemikalier renner ut i ferskvannssystemer og påvirker artsmangfold og lokalsamfunnet

Jordens tålegrenser

Regulering for bevaring av naturressurser, biodiversitet og økosystemer

Naturrelaterte kundepreferanser til reise og turisme

Naturpositive byggeløsninger

Ødeleggelse av biodiversitet, artsmangfold og økosystemtjenester påvirker livsgrunnlag og forsterker klimaendringer

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen omstilling til en beskyttelse av natur og biomangfold

Vekting av konsekvens og sansynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
10. Regulering for bevaring av naturresurser, biodiversitet og økosystemer	Bevaring av natur og biologisk mangfold kommer stadig sterkere i fokus. Internasjonale avtaler er på trappene og nasjonal lovgivning vil bli styrket	<p>Økt fokus og krav til rapportering fra investorer (World Economic Forum og Science Based Target for Nature)</p> <p>Mindre tilgang og/eller økt kostnad på arealer, spesielt i kystområder</p> <p>Grønn finansiering vil hensynta påvirkning på natur (EU-taksonomien), med muligheter for gode vilkår for de som evner å omstille seg. Alternativt økt kostnad på lån ved å ikke oppfylle natur-relaterte krav til långivere/myndigheter</p> <p>Økte kostnader ved utbygging for å ivareta eller integrere natur i prosjekter, eksempelvis reduksjon i lysforurensning fra hyttefelt, overvannshåndtering med plantebaserte regnbed</p> <p>Økte pris på treverk som følge av bevaring av skogområder og dyre sertifiseringsordninger av treverk</p>	<p>Frankrike: finansinstitusjoner er pålagt å rapportere på natur-risiko på lik linje med klimarisiko. AXA og SWISSRE, allerede ute med policyer mot avskoging, og bidrar til utvikling av rammeverk for rapportering på natur-risiko (TNFD)</p> <p>Oslo kommune finansierer åpning av bekker, regnbed og grønne tak for klimatilpasning ved bruk av natur. De skal også utrede effekten av skogforvaltningen og betydningen for byens klimarobusthet. Flakstad kommune i Lofoten og Nordre Follo allerede med mål om arealnøytralitet</p> <p>EU taksonomien har beskyttelse av biologisk mangfold som ett av sine seks mål som innebærer forbud mot bygging på matjord, skogområder og vernede områder</p> <p>Nulltoleranse for bruk av tømmer fra regnskogen, dette setter press på norske og europeiske skoger</p>			
11. Naturrelaterte preferanser til reise og turisme	Turister har endrede krav og forventninger til reising – med mer fokus på opplevelse og natur.	<p>Mulighet for å tiltrekke flere hotellgjester ved å tilrettelegge for bærekraftige naturopplevelser i forbindelse med opphold ved hoteller.</p> <p>Mulighet for å tiltrekke hotellgjester ved å fremme lokal, selvdyrket, plantebasert, økologisk mat og nye havbaserte matvarer som fører til mer effektivt landbruk, bedre jordkvalitet, økt dyrevelferd etc.</p>	<p>Turister oppsøker naturopplevelser og ønsker å reise bærekraftig. Anslår dobling i øko-turisme fra 2021 til 2027</p> <p>EU importerer 9.9 millioner tonn spiselig tang og tare, og markedsverdi ser mot dobling til 2027 (CBI, 2021)</p> <p>Orkla Sustainable Life Barometer viser at bevaring av natur og dyreliv er et langt viktigere tema for forbrukere enn tidligere</p> <p>EU Farm to Fork-strategi: krever kraftig reduksjon i kunstgjødsel og antibiotika, økt matmerking og dyrevelferd. Mål om at 25% av landbruket skal være økologisk innen 2030</p>			

Ødeleggelse av biodiversitet, artsmangfold og økosystemtjenester påvirker livsgrunnlag og forsterker klimaendringer

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen omstilling til en beskyttelse av natur og biomangfold

Vekting av konsekvens og sannsynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
12. Naturpositive byggløsninger	Økt bevissthet i samfunnet rundt naturpåvirkning av utbygging	<p>Mulighet ved at natur-positive løsninger kan bidra til å beskytte bygg og eiendom mot naturødeleggelser og samtidig bevare naturen og økosystemet. For eksempel kan treplanting redusere flomfare, stabilisere grunn og motvirke skred.</p> <p>Gunstigere finansiering og forsikringsavtaler om man hensyntar natur for å for eksempel unngå overvann</p> <p>Grønne tak og vegger bidrar til ren luft, helsegevinster og velvære for hotellgjester og besøkende på kjøpesentre</p>	<p>Eiendomsbransjen er sterkt avhengig av økosystemtjenester som vannrensing og –tilførsel, både i byggefase og etter salg.</p> <p>Internasjonal naturavtale (som kalles «Naturens Parisavtale») vedtas i 2022</p> <p>Olav Thon eiendom har fått kritikk for mangelfull drift på dyrkbar mark i Enebakk</p> <p>Olav Thon Gruppen har allerede noen prosjekter – gartneri med produksjon av urter, bikuber m.m.</p>			

Digitalisering som megatrend

Sentrale utviklingstrekk

Netthandel økte med nær 40% fra 2019 (SSB, 2021)

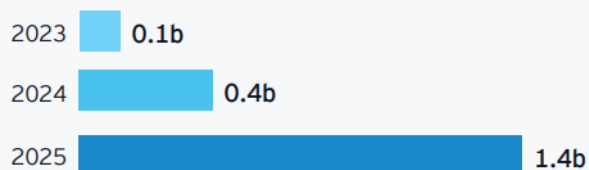

Varig nedgang i forretningsreiser etter pandemien grunnet overgang til tekniske løsninger. (Bloomberg, 2021)

Etablerte markeder og segmenter utfordres av nye og distributive teknologiske løsninger som Über og AirBnB

5G connections by 2025

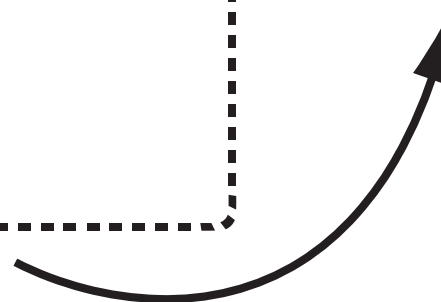

Sentrale risikoer/muligheter for OTG

Endrede forbrukervaner

Sporbarhet i verdikjeden

Disruptive teknologidrevne forretningsmodeller

Nye tekniske løsninger vil kunne endre etablerte forretningsmodeller, forbruksvaner og gi nye muligheter for transparens

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen digital omstilling

Vekting av konsekvens og sansynlighet Lav Middels Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sansynlighet	Rask	Sakte	Ingen
13. Endrede forbrukervaner pga digitalisering	Nye tekniske og digitale løsninger kan endre forbruksvaner og mønstre.	<p>Risiko for økt butikkdød pga overgang til digital handel spesielt synlig gjennom Covid-19.</p> <p>Mindre etterspørsel etter butikkareal da større volumer handles på nett</p> <p>Behov for å tilpasse seg nye butikktrender, for eksempel temporære butikkløsninger for bruk i markedsføringsøyemed</p> <p>Redusert etterspørsel etter hotellovernatting som følge av endringer i reisevaner og overgang til digitale kommunikasjonsverktøy</p>	<p>Covid-19 har vist en dobling etterspørsel etter E-handel . 44% av E-handle under pandemien oppgir at de vil opprettholde handlevaner</p> <p>For forretningsreiser er det spådd en varig nedgang i antall reiser, og en undersøkelse utført av Bloomberg spår en 85% reduksjon i forretningsreiser</p> <p>Covid-19 har katalysert reduksjon i forretningsreiser og økt bruk av kommunikasjonsverktøy vil gjøre at deler av nedgangen blir permanent.</p>			
14. Sporbarhet i verdikjeden	Økt tilgang til data muliggjør sporbarhet i verdikjeden	<p>Mulighet for å møte økte forventninger blant kunder og gjester til full sporbarhet på produkter ved bruk av teknologi og data</p> <p>Mulighet for å tilpasse seg regulatoriske endringer/krav til åpenhet og rapportering ved bruk av teknologi</p> <p>Økt tillit fra interessenter dersom påstander om miljø og bærekraft kan dokumenteres og spores</p>	<p>Walmart bruker blokkjedeteknologi for å sikre full sporbarhet av sine matvarer</p> <p>Norsk moteindustri har gjennomført et studie der bruk av blokkjede brukes for å sikre mer bærekraftige og rettfærdige verdikjeder (EY, 2020)</p> <p>Forbrukertilsynet varsler oppvask i markedsføringen for flere butikkjeder i Norge – H&M ble i 2019 anklaget for å drive ulovlig miljømarkedsføring</p> <p>Teknologiutvikling vil gjøre det enklere for forbrukere å velge bærekraftige produkter (Terraverra, Myclimate, Carbon footprint & CO2 tracker)</p>			

Nye tekniske løsninger vil kunne endre etablerte forretningsmodeller, forbruksvaner og gi nye muligheter for transparens

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen digital omstilling

Vekting av konsekvens og sannsynlighet

Lav
Middels
Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
<p>15. Disruptive teknologidrevne forretningsmodeller</p>	<p>Nye tekniske og digitale løsninger kan utfordre og endre etablerte forretningsmodeller</p>	<p>Alternativ overnatting som AirBnB tar over og hotellnæringen slik den er i dag vil kunne endres på relativt kort tid grunnet alternative digitale løsninger for booking av overnatting</p> <p>Forbrukere tar raskt i bruk nye digitale plattformer for kjøp og salg av varer. Risiko for at forbrukere velger bort tradisjonelle forretningsmodeller til fordel for nettbaserte løsninger</p>	<p>AirBnB har hatt nesten 50% økning i brukere de siste fem årene</p> <p>Uber og Lyft har siden 2014 nesten utkonkurrert den etablerte taxinæringen in USA</p> <p>Digitale plattformer for kjøp og salg av brukte varer som Finn.no og Tise har hatt vekst de siste årene, samtidig øker det i antall nye selskap og forretningsmodeller som tilrettelegger for utlån og forlengelse av levetid på produkter.</p> <p>Covid-19 har katalysert økning i bruk av digitale og tekniske kommunikasjonsverktøy</p>			

Sosial rettferdighet som megatrend

Sentrale utviklingstrekk

Urettferdige arbeidsforhold i leverandørkjeden får stadig økt oppmerksomhet fra forbrukere, og land innfører flere menneskerettighetslover, med 24 land som har vedtatt nye menneskerettighetslover i deres nasjonale handlingsplan i dag.

Covid-19 har rammet ulikt og økt sosial ulikhet, pandemien har vist hvordan marginaliserte grupper ofte blir hardest rammet av krise. I 2020 forsvant **114 millioner** jobber som følge av koronapandemien globalt (FN)

Bygg og anlegg er sektorene med mest arbeidslivskriminalitet og blant topp 5 sektorer med flest rapporterte arbeidsulykker. Stor risiko for brudd på helse og sikkerhet, mangel på organisering i fagforening og lav lønn ifølge ILO.

Informasjon på likestilling og mangfold etterspørres av stadig flere interessenter, og dette er lovpålagt i alle EU land, inkludert de nordiske landene, i ulike former.

Selskaper som har fokus på likestilling, mangfold og utvikling av medarbeidere kan vise til høyere trivsel og har **19%** høyere inntekter på grunn av høyere grad av innovasjon.

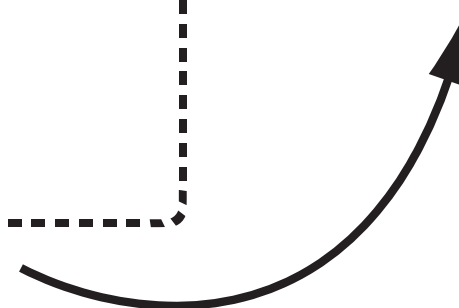
Sentrale risikoer/muligheter for OTG

Regulatoriske krav til menneskerettigheter i leverandørkjeden

Informasjon om ansvarlig forretningspraksis

Likestilling og mangfold i virksomhet og ledelse

Inkluderende og utviklende arbeidsplass

Sosial rettferdighet – økt fokus på likestilling, menneskerettigheter og arbeidsforhold

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen omstilling til sosial rettferdighet

Vekting av konsekvens og sannsynlighet

Lav

Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
16. Økte regulatoriske krav til menneskerettigheter i leverandørkjeden	Økt fokus på å sikre arbeidsrettigheter og menneskerettigheter i leverandørkjeder og egen drift.	<p>Ytterligere krav om oversikt over og tiltak for å ivareta menneskerettigheter og sosiale forhold i leverandørkjeden, særlig i forbindelse med åpenhetsloven som innføres 1. juli 2022, innebærer omdømmerisiko og risiko for økte kostnader knyttet til rapportering og kartlegging</p> <p>Risiko for sanksjonering ved brudd på menneskerettigheter med EU-direktiv fra 2023, som ser ut til å omfatte miljømessige forhold i tillegg til sosiale. Dette kan føre til krav om produkt-spesifikk rapportering i fremtiden.</p> <p>Sanksjoneringsmuligheter i nåværende utkast inkluderer importforbud på varer inn i EU og ekskludering fra offentlige anbudprosesser.</p> <p>Omdømmerisiko dersom brudd på arbeidsrettigheter eller menneskerettigheter avdekkes i egen eller leverandørers drift</p> <p>Behov for justering kostnadsstrukturer, for eksempel bruk av innleid arbeidskraft vs fast ansettelse, økt minstelønn o.l.</p>	<p>Åpenhetsloven stiller krav om rapportering og innsikt i verdikjeden gjennom aktsomhetsvurderinger (iht. OECDs retningslinjer). Flere europeiske og andre OECD-land har fått lignende lovgivning eller er i ferd med å få det (gjeldende fra juli 2022)</p> <p>EU, ILO og FN understreker virksomheters ansvar om å sørge for anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden</p> <p>Aktsomhetsvurderinger er også nevnt som del av EUs taksonomi, både minimumsstandarder (minimum social safeguards) i EU-taksonomien for bærekraftige aktiviteter som er presentert og i den nylig lanserte sosiale EU-taksonomien (social taxonomy)</p> <p>EU Mandatory Human Rights Due Dilligence Directive fra og med 2023.</p> <p>Bygg- og anleggsbransjen er en av bransjene med mest ulykker og arbeidslivskriminalitet i Norge ifølge ILO</p>			
17. Informasjon om ansvarlig forretningsspraksis	Forbrukere, investorer og andre interessenter forventer lett tilgang på informasjon	<p>Kostnad tilknyttet omdømmerisiko hvis man henger etter, med risiko for tapte andeler i konkurranse mot nisjeprodukter, men også mulighet for å styrke merkevare</p> <p>Økte kostnader knyttet til investering i bl.a. nye systemer for å få rett kunnskap til forbrukeren</p>	<p>Interesseorganisasjoner som Framtiden i Våre Hender har fått stor oppslutning rundt åpne fabrikkklister</p> <p>Flere tilbydere av apper å skanne varer for å få informasjon om sertifiseringer og andre forhold ved varene</p>			

Sosial rettferdighet – økt fokus på likestilling, menneskerettigheter og arbeidsforhold

Lav, medium eller høy konsekvens vurderes ut i fra rask, medium eller ingen omstilling til sosial rettferdighet

Vekting av konsekvens og sannsynlighet

Lav

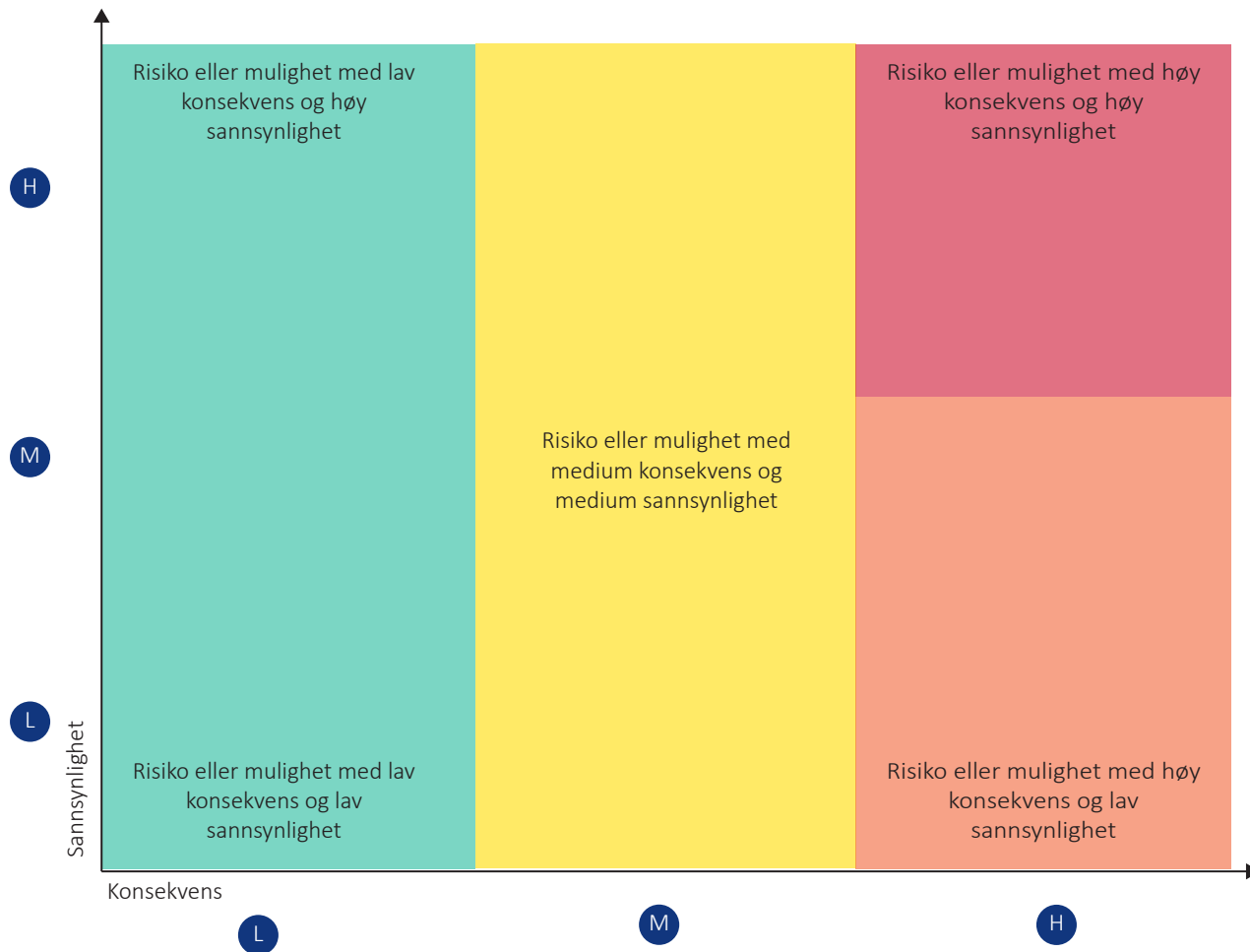
Middels

Høy

Omstillingsscenario

Risiko/mulighet	Beskrivelse	Konsekvens	Sannsynlighet	Rask	Sakte	Ingen
18. Krav om åpenhet til likestilling og mangfold i virksomhet og ledelse	Økte fokus på åpenhet rundt hvordan selskaper jobber med likestilling og mangfold i egen drift	Manglende kultur for inkludering påvirker attraktivitet som arbeidsgiver og tilhørighet hos ansatte Omdømmerisiko hvis diskriminering på arbeidsplassen blir avdekket i virksomheten Økt rapporteringsbyrde som følge av rapporteringskrav på status på likestilling Omdømmerisiko og redusert tillit hos ansatte dersom selskapet ikke tilbyr like muligheter og lønn for ansatte	Aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) krever at større norske selskaper rapporterer på deres arbeid med likestilling og mangfold, samt jobber systematisk med tiltak for forbedring. EYs rapport på kvinner i ledelse viser at selskaper med likestilling og mangfold i ledelsen har et økonomisk forsprang på sikt			
19. Inkluderende og utviklende arbeidsplass	Bevegelser som #metoo og Black Lives Matter har gitt større fokus på mangfold og anti-diskriminering i arbeidslivet	Kommersiell mulighet fordi mangfoldige bedrifter gjør det bedre økonomisk Kommersiell mulighet ved at ansatte som opplever personlig utvikling står lenger i jobben og presterer bedre Omdømmemulighet som følge av at Olav Thon Gruppen skaper arbeidsplasser i lokalsamfunn Unge søkere og ansatte trekkes mot ansvarlige arbeidsgivere	Innovasjonsevne og lønnsomhet øker med diversitet (McKinsey, Diversity Matters, 2015) 39% av respondenter i McKinsey-undersøkelse har takket nei til stilling etter å ha oppfattet selskapet som ikke-inkluderende (McKinsey, Understanding Organizational Barriers to a More Inclusive Workplace, 2020) Økende grad av flyktningstrømmer globalt som resultat av krig, klimarisiko og sosial uro			

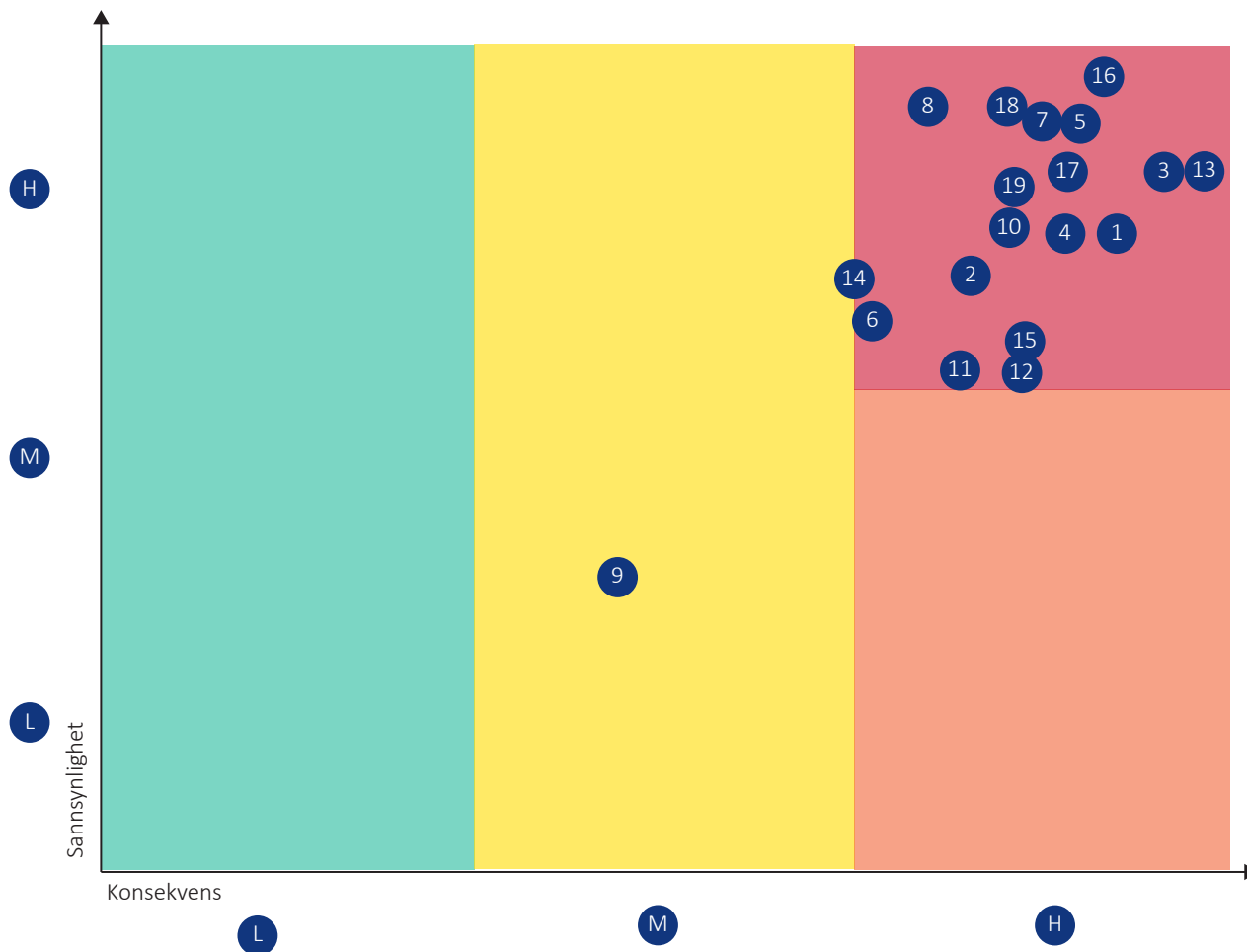
Vi vurderer sannsynlighet og konsekvens for å identifisere potensielle ESG-risikoer og muligheter for Olav Thon Gruppen

Olav Thon Gruppens vesentlige risikoer og muligheter relatert til megatrender

1. Begrenset og endret varetilgang grunnet klimaendringer
2. Klimarelaterte kundepreferanser
3. Klimarelaterte regulatoriske endringer
4. Klimarelaterte skader på bygg og eiendommer
5. Global energiomstilling
6. Forbrukere ønsker å handle mindre og kjøpe mer brukt
7. Regulatoriske krav om sirkulære løsninger i bygg
8. Regulatoriske krav til avfallshåndtering
9. Regulatoriske krav til sirkulært design og reparasjon
10. Regulering for bevaring av naturressurser, biodiversitet og økosystemer
11. Naturrelaterte kundepreferanser til reise og turisme
12. Naturpositive byggeløsninger
13. Endrede forbrukervaner
14. Sporbarhet i verdikjeden
15. Disruptive teknologidrevne forretningsmodeller
16. Regulatoriske krav til menneskerettigheter i leverandørkjeden
17. Informasjon om ansvarlig forretningspraksis
18. Likestilling og mangfold i virksomhet og ledelse
19. Inkluderende og utviklende arbeidsplass

Oppsummering av risiko og muligheter basert på megatrender intressentanalysen og en modenhetsvurdering av status internt i Olav Thon Gruppen

Olav Thon Gruppens vesentlige risikoer og muligheter relatert til megatrender

13. Endrede forbrukervaner
3. Klimarelaterte regulatoriske endringer
16. Regulatoriske krav til menneskerettigheter i leverandørkjeden
5. Global energiomstilling
7. Regulatoriske krav om sirkulære løsninger i bygg
17. Informasjon om ansvarlig forretningspraksis
18. Likestilling og mangfold i virksomhet og ledelse
1. Begrenset og endret varetilgang grunnet klimaendringer
4. Klimarelaterte skader på bygg og eiendommer
19. Inkluderende og utviklende arbeidsplass
10. Regulering for bevaring av naturressurser, biodiversitet og økosystemer
8. Regulatoriske krav til avfallshåndtering
15. Disruptive teknologidrevne forretningsmodeller
2. Klimarelaterte kundepreferanser
12. Naturpositive byggeløsninger
11. Naturrelaterte kundepreferanser til reise og turisme
14. Sporbarhet i verdikjeden
6. Forbrukere ønsker å handle mindre og kjøpe mer brukt
9. Regulatoriske krav til sirkulært design og reparasjon

Klider megatrender

Risikoer/muligheter	Kilder
1. Begrenset og endret varetilgang grunnet klimaendringer	Sixth Assessment Report (IPCC) Verdens skoger dør (NRK Vestfold og Telemark)
2. Klimarelaterte kunde-preferanser	Antall vegetarianere i Norge doblet på et år (Bymag) Svensk flyskam gir færre flyreiser (Energi og klima)
3. Klimarelaterte regulatoriske endringer	A European Green Deal (European Commission) EU taxonomy for sustainable activities (European Commission) Klimastrategi 2030 (Klima Oslo)
4. Klimarelaterte skader på bygg og eiendommer	Ekstremværrapporten 2020- hvor godt klimatilpasset er norske kommuner? (If forsikring)
5. Energiomstilling	Net Zero by 2050- A Roadmap for the Global Energy Sector Global Warming of 1.5 °C (IPCC)
6. Forbrukere ønsker å handle mindre og kjøpe mer brukt	Circular economy action plan (European Commission) CGR 2021 (Circularity Gap) Miljøvennlige julegaver. Åpnet Egna, senter for gjenbruk i Bodø. Her kan du kjøpe billig og brukt (NRK Nordland)
7. Regulatoriske krav om sirkulære løsninger i bygg	Renovation wave (European commission) Waste Framework Directive (European Commission) Sirkulær økonomi (Regjeringen) Nye Trekanten kan bli forbilde innen bærekraft (Asker kommune)
8. Regulatoriske krav til avfallshåndtering	Avfallsplan 2020-2025 (Miljødirektoratet) Bransjeavtale om matsvinn-reduksjon (Regjeringen) Waste Framework Directive (European Commission) Engangsprodukter i plast blir forbudt (Miljødirektoratet)
9. Regulatoriske krav til sirkulært design og reparasjon	Right to repair Legislative train schedule (European Parliament) Vi kjøper altfor mange klær (Framtiden i våre hender)
10. Regulering for bevaring av naturressurser, biodiversitet og økosystemer	July 2021 newsletter (TNFD) Klimastrategi 2030 (Klima Oslo) CICERO Unngå tropisk tømmer (Regnskog) EU taxonomy for sustainable activities (European Commission)

Klider megatrender

Risikoer/muligheter

11. Naturrelaterte preferanser til reise og turisme

12. Naturpositive byggløsninger

13. Endrede forbrukervaner pga digitalisering

14. Sporbarhet i verdikjeden

15. Disruptive teknologidrevne forretningsmodeller

16. Regulatoriske krav til menneskerettigheter i leverandørkjeden

17. Informasjon om ansvarlig forretningspraksis

18. Krav om åpenhet likestilling og mangfold i virksomhet og ledelse

19. Inkluderende og utviklende arbeidsplass

Kilder

Exporting seaweed or marine algae to Europe (CBI)
PowerPoint Presentation (Orkla)
Farm to Fork Strategy (European Commission)

FNs naturavtale- en ny global avtale for mennesker og natur (WWF)
Vurdere naturbaserte løsninger (Miljødirektoratet)
Bolig og eiendom, Ytre Enebakk | Reagerer på mangelfull drift på Olav Thons eiendom i Enebakk (Enebakk avis)

Detaljhandelen økte med 11 prosent i 2020 (SSB)
Will Business Travel Come Back? Data Show Air, Hotel Travel Forever Changed (Bloomberg)

Priseksperter advarer etter meningsmåling: "Kan koste nettbutikkene dyrt" (E-handel)
Transparency Is No Longer An Option; It's A Must (Forbes)
Walmart Case Study (Hyperledger Foundation)
Forbrukertilsynet refser H&M for ulovlig miljømarkedsføring (NRK Troms og Finnmark)

Uber, Lyft Are Gaining Even More Market Share Over Taxis and Rentals (Business Insider)
Digital Transformation- Reports (WeForum)
Airbnb: number of users U.S. 2016-2022 (Statista)

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Lovdata)
Menneskehandel i arbeidslivet | Fafo-rapport 2019:35
Ulykker i bygg og anlegg
Corporate due diligence and corporate accountability- Wednesday, 10 March 2021 (European Parliament)

Det angår også deg- Menneskehandel (fn.no)

Aktivitets- og redegjøringsplikt (ARP) for arbeidsgivere
Why diversity matters (McKinsey)

Understanding organizational barriers to a more inclusive workplace (McKinsey)